

**Ετήσια Έκθεση
Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους
2010**

**Υπουργείο Οικονομικών
Κυπριακή Δημοκρατία**

Μάρτιος 2011

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ 2010

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή της έκθεσης ή αποσπάσματος αυτής εφόσον αναφέρεται η πηγή. Οι φωτογραφίες εξωφύλλου προέρχονται από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών.

Υπουργείο Οικονομικών
Γωνία Μιχαήλ Καραολή & Γρηγόρη Αυξεντίου
1439 Λευκωσία
Κύπρος

Τηλ. +357 22 601182
www.mof.gov.cy/pdmo
pdm@mof.gov.cy

Η έκθεση βασίζεται σε στοιχεία διαθέσιμα μέχρι τις 15 Μαρτίου 2011.

ISSN (έντυπη μορφή): 1986-373X
ISSN (ηλεκτρονική μορφή): 1986-3748

Περιεχόμενα

■	Εισαγωγή	
—	Πρόλογος	07
—	Πλαίσιο πολιτικής και οργάνωση διαχείρισης δημόσιου χρέους	09
—	Χρηματοδοτικά μέσα της Κυπριακής Δημοκρατίας	13
■	Εξελίξεις το 2010	
—	Η αγορά χρέους της Ευρωζώνης	17
—	Χρηματοδότηση της Κυπριακής Κυβέρνησης	23
■	Ύψος και διάρθρωση του δημόσιου χρέους	27
■	Ενδοκυβερνητικές και άλλες υποχρεώσεις της κεντρικής κυβέρνησης	33
■	Κόστος εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους	37
■	Πολιτική διαχείρισης δημόσιου χρέους	39
■	Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας	41
■	Στατιστικό παράρτημα	43

ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ

Η έκθεση αυτή, ή αποσπάσμα της, δεν αποτελούν προσφορά για πώληση ή έκδοση ή πρόταση για αγορά αξιογράφων ή κίνητρο επένδυσης σε οποιαδήποτε δικαιοδοσία. Ούτε η έκθεση αυτή ή αποσπάσμά της, ούτε και το γεγονός της δημοσιοποίησης της, αποτελούν βάση για οποιοδήποτε συμβόλαιο ή απόφαση επένδυσης.

Οποιαδήποτε απόφαση για αγορά αξιογράφων πρέπει να λαμβάνεται με βάση τους τελικούς όρους των τίτλων καθώς και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο ενημερωτικό δελτίο έκδοσης. Ενδιαφερόμενοι επενδυτές προτρέπονται όπως διενεργούν έρευνα για τη χρηματοοικονομική κατάσταση του εκδότη και το είδος των αξιών πριν πάρουν οποιαδήποτε απόφαση.

Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε αυτή την έκθεση δεν έχουν ελεγχθεί ή επιβεβαιωθεί από ανεξάρτητη πηγή. Όλες οι πληροφορίες παρέχονται με επιφύλαξη ως προς τη συμπλήρωση και αλλαγή τους χωρίς οποιαδήποτε προειδοποίηση και η Κυπριακή Δημοκρατία δεν έχει υποχρέωση να επικαιροποιεί ή να εκσυγχρονίζει τις εν λόγω πληροφορίες. Οι πληροφορίες και γνωμοδοτήσεις στην έκθεση παρέχονται ως έχουν κατά την ημερομηνία της αναφοράς και ενδέχεται να αλλάξουν χωρίς προειδοποίηση.

Συντομογραφίες

ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
ΓΔ	Γραμμάτιο Δημοσίου
ΓΔΔΧ	Γραφείο Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους
ΓΚ	Γαλλική Κυβέρνηση
δισ.	δισεκατομμύρια
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
εκ.	εκατομμύρια
ΕΤΕ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
ΚΟΧΑ	Κυπριακά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως
ΚΟΥΒ	Κυβέρνηση του Κουβέιτ
ΚΤΚ	Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
μ.β.	Μονάδες βάσης
ΟΝΕ	Οικονομική και Νομισματική Ένωση
ΣΚΤ	Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα
ΣΤΕ	Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης
ΤΚΑ	Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
CDS	Credit Default Swaps, Συμβόλαια Ασφάλισης Πιστωτικής Αθέτησης
CHF	Ελβετικό Φράγκο
e	εκτίμηση
E	Euribor, Euro Interbank Offered Rate Διατραπεζικό προσφερόμενο επιτόκιο για δάνεια μέχρι ενός έτους
ECP	Euro Commercial Paper, Ευρωπαϊκό Εμπορικό Χρεόγραφο
EMTN	Euro Medium Term Note, Ευρωπαϊκό Μεσοπρόθεσμο Γραμμάτιο
EUR	Ευρώ
f	πρόβλεψη
GBP	Λίρα Βρετανίας
JPY	Γιεν Ιαπωνίας
KWD	Δηνάριο Κουβέιτ
VSFR	Variable-Spread Floating Interest Rate Επιτόκιο καθοριζόμενο από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Πρόλογος

Η Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους για το 2010, είναι η πρώτη που εκδίδεται από το Υπουργείο Οικονομικών. Η Έκθεση αυτή ετοιμάζεται από το Γραφείο Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους του Υπουργείου Οικονομικών και αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στο να περιγράψει, στο έτος αναφοράς, το πλαίσιο πολιτικής για τη διαχείριση του δημόσιου χρέους, να καταγράψει τις εξελίξεις στις κρατικές αγορές χρέους της Ευρωζώνης και στη χρηματοδότηση της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς επίσης να παραθέσει χρήσιμα στοιχεία για τη διαχείριση του δημόσιου χρέους.

Διαχείριση δημόσιου χρέους και δημοσιονομική πολιτική

Τα δημοσιονομικά αποτελέσματα συχνά αποτελούν προϊόν της συνδυασμένης επίδρασης διαφόρων παραγόντων και λειτουργιών, μεταξύ των οποίων είναι οι οικονομικές συγκυρίες, η ίδια η δημοσιονομική πολιτική αλλά και η πολιτική διαχείριση του δημόσιου χρέους.

Εντούτοις, οι εν λόγω δύο πολιτικές διαμορφώνονται και υλοποιούνται ανεξάρτητα μεταξύ τους.

Η διαμόρφωση και υλοποίηση της πολιτικής διαχείρισης δημόσιου χρέους διαχωρίζεται σε τρεις κύριους υποτομείς: (α) υποτομέας δανεισμού (front office) για την υλοποίηση εκδόσεων αξιογράφων και ανάληψη δανείων, (β) υποτομέας προγραμματισμού (middle office) για την ανάλυση και σχεδιασμό της πολιτικής διαχείρισης δημόσιου χρέους, και (γ) υποτομέας λογιστικών υπηρεσιών (back office) για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους με την τήρηση και παρακολούθηση των λογαριασμών και την αποπληρωμή των δανείων.

Πλαίσιο πολιτικής και οργάνωση διαχείρισης δημόσιου χρέους

Μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τον Ιούλιο 2008, οι αρμοδιότητες διαχείρισης του δημόσιου χρέους μεταφέρθηκαν από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στον Υπουργό Οικονομικών, από την 1^η Αυγούστου 2010.

Νομικό πλαίσιο

Η διαχείριση του δημόσιου χρέους βασίζεται, κυρίως, στις πιο κάτω νομοθεσίες και κανονισμούς:

- Οι περί Δανείου (Ανάπτυξης) Νόμοι και Κανονισμοί
- Οι περί Γραμματίων του Κυπριακού Δημοσίου Νόμοι
- Ο περί Ομολογιακού Δανείου Νόμος και Κανονισμοί
- Όροι Έκδοσης
- Οι περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμοι
- Η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ.45.382 ημερ. 8/1/1997 με την οποία εκχωρείται η εξουσία στον Υπουργό Οικονομικών για έκδοση Γραμματίων Δημοσίου
- Η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ.45.727 ημερ. 19/3/1997 με την οποία εκχωρείται η εξουσία στον Υπουργό Οικονομικών για έκδοση Χρεογράφων
- Η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 67.443, ημερ. 9/7/2008 με την οποία η αρμοδιότητα διαχείρισης δημόσιου χρέους μεταφέρεται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στον Υπουργό Οικονομικών
- Ο Περί Λογιστικού της Δημοκρατίας Νόμος

Στόχοι της διαχείρισης του δημόσιου χρέους

Οι κύριοι στόχοι της διαχείρισης του δημόσιου χρέους έχουν ως εξής:

- Διασφάλιση ομαλής κάλυψης των εκάστοτε χρηματοδοτικών αναγκών της Κυβέρνησης μέσω απρόσκοπτης πρόσβασης στην εγχώρια αγορά και στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων

-
- Ελαχιστοποίηση του κόστους του δημόσιου χρέους, λαμβανομένων υπόψη τόσο των επικρατούσων συνθηκών στην εγχώρια αγορά και στις διεθνείς αγορές όσο και ενός αποδεκτού επιπέδου κινδύνων
 - Ανάπτυξη της αγοράς κυβερνητικών χρεογράφων και ενίσχυση της ελκυστικότητας, ρευστότητας και αποτελεσματικότητάς της
 - Καθιέρωση του ονόματος της Κυπριακής Δημοκρατίας στις διεθνείς αγορές ομολόγων

Αρμοδιότητες του Υπουργείου Οικονομικών

Οι αρμοδιότητες του Υπουργείου Οικονομικών αφορούν, μεταξύ άλλων:

- καθορισμό του ετήσιου προγράμματος διενέργειας εκδόσεων για χρεόγραφα και γραμμάτια του Δημοσίου στην εγχώρια και τη διεθνή αγορά. Νοείται ότι το πρόγραμμα δυνατό να αναπροσαρμόζεται κατά τη διάρκεια του έτους εάν επιβάλλεται από τις εξελίξεις
- καθορισμό των συγκεκριμένων προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν παραγώγων, που θα χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των εκάστοτε χρηματοδοτικών αναγκών
- καθορισμό πολιτικής όσον αφορά το επανάνοιγμα, την επαναγορά/ ανταλλαγή και την κατάργηση εκδόσεων
- καθορισμό του διαχειριστικού προγράμματος στη βάση του οποίου θα διενεργείται η καθημερινή διαχείριση του χαρτοφυλακίου και των απορρεόντων κινδύνων, όπως καθορισμός: στοχευμένης μέσης εναπομένουσας διάρκειας, στοχευμένων ποσοστών χρέους με σταθερό και κυμαινόμενο επιτόκιο, στοχευμένου ποσού ή ποσοστού χρέους εξεφρασμένου σε ξένο και σε εγχώριο νόμισμα, στοχευμένου προφίλ αποπληρωμών και άλλων συναφών δεικτών
- καθορισμό πολιτικής και διαδικασιών για θέματα αποθετηρίου, τήρησης του μητρώου κατόχων και εκκαθάρισης

των συναλλαγών σε χρεόγραφα της Κυπριακής Δημοκρατίας

- εξέταση θεμάτων πολιτικής και νομοθεσίας που αφορούν την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της εγχώριας αγοράς χρεογράφων.

Γραφείο Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους - Υπουργείο Οικονομικών

Το Γραφείο Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους στο Υπουργείο Οικονομικών αναλαμβάνει τις εργασίες εκτέλεσης των εργασιών για την εφαρμογή των πιο πάνω αρμοδιοτήτων. Γενικά, το Γραφείο, αναλαμβάνει – κυρίως - τις ακόλουθες εργασίες:

- διαμόρφωση μεσοπρόθεσμης στρατηγικής διαχείρισης του δημόσιου χρέους
- ετοιμασία ετήσιας δανειοληπτικής πολιτικής
- διαμόρφωση νομοθεσίας για τη διαχείριση του δημόσιου χρέους
- ετοιμασία, προγραμματισμός και εκτέλεση όλων των νέων εκδόσεων τίτλων της Δημοκρατίας στην εγχώρια και διεθνή αγορά
- διαχείριση του συναλλαγματικού/ επιτοκιακού κινδύνου
- ανάπτυξη της αγοράς κυβερνητικών αξιογράφων
- διαχείριση των ρευστών διαθέσιμων της κεντρικής κυβέρνησης
- διαχείριση αποδεδουλευμένου αποθεματικού του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- συντονισμό σχέσεων με τους Οίκους Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας
- εκπροσώπηση της Κύπρου στην Υποεπιτροπή Αγορών Ομολόγων και Γραμματίων της Επιτροπής Οικονομικών και

Χρηματοοικονομικών (Economic and Financial Committee)
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- διαβίβαση στατιστικών στοιχείων για το δημόσιο χρέος στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου με σκοπό την υποβολή τους στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
- συμβουλεύει τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών και, μέσω του Γενικού Διευθυντή, τον Υπουργό, σε σχέση με όλα τα πιο πάνω θέματα

Χρηματοδοτικά μέσα της Κυπριακής Δημοκρατίας

Η Κυπριακή Δημοκρατία εκδίδει Γραμμάτια Δημοσίου και Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως στην εγχώρια αγορά, καθώς και Ευρωπαϊκά Εμπορικά Χρεόγραφα και Ευρωπαϊκά Μεσοπρόθεσμα Γραμμάτια στην διεθνή αγορά.

Γραμμάτια Δημοσίου

Τα Γραμμάτια του Δημοσίου (ΓΔ) είναι διάρκειας μέχρι και 52 εβδομάδων και προσφέρονται στο επενδυτικό κοινό με δημοπρασία. Τα Γραμμάτια εισάγονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και διαπραγματεύονται σε τιμές που καθορίζονται από την προσφορά και τη ζήτηση στο Χρηματιστήριο.

Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως

Τα Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως (ΚΟΧΑ) είναι 2-ετούς, 5-ετούς, 10-ετούς και 15-ετούς διάρκειας και προσφέρονται με δημοπρασία. Προσφορές μπορούν να υποβληθούν τόσο από φυσικά όσο και από νομικά πρόσωπα.

Τα συγκεκριμένα χρεόγραφα μετά την έκδοσή τους εισάγονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και οι συναλλαγές διεκπεραιώνονται σε τιμές που καθορίζονται από την προσφορά και τη ζήτηση στο Χρηματιστήριο.

Ευρωπαϊκά Εμπορικά Χρεόγραφα

Το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών Εμπορικών Χρεογράφων (Euro Commercial Paper, ECP) της Κυπριακής Δημοκρατίας συνομολογήθηκε το Νοέμβριο του 1989 και παρέχει τη δυνατότητα χρηματοδότησης διάρκειας 7 ημερών μέχρι 12 μηνών.

Το Πρόγραμμα αφορά εξωχρηματιστηριακά χρεόγραφα που μπορούν να εκδοθούν σε ευρώ, δολάρια ΗΠΑ και ελβετικά φράγκα. Μπορούν επίσης να εκδοθούν χρεόγραφα σε οποιοδήποτε άλλο νόμισμα, νοουμένου ότι θα εξασφαλιστούν οι αναγκαίες εγκρίσεις.

Η ομάδα των διαπραγματευτών του Προγράμματος αποτελείται από τους ακόλουθους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς:

1. Citibank International plc
2. Credit Suisse First Boston
3. Deutsche Bank

-
4. Goldman Sachs International
 5. Natixis
 6. Société Générale
 7. The Royal Bank of Scotland
 8. UBS Investment Bank

Επιπρόσθετα, το Πρόγραμμα παρέχει τη δυνατότητα να εκδίδονται χρεόγραφα σε διαπραγματευτές ή μέσω διαπραγματευτών οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στην πιο πάνω ομάδα.

Το όριο του Προγράμματος έχει αυξηθεί εντός του 2010 από €5 δισ. σε €6 δισ., εκ των οποίων τα €2 δισ. είναι μόνιμα δεσμευμένα για περιπτώσεις διαχείρισης κρίσεων.

Ευρωπαϊκά Μεσοπρόθεσμα Γραμμάτια

Το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών Μεσοπρόθεσμων Γραμματίων (Euro Medium Term Notes, EMTN) της Κυπριακής Δημοκρατίας δημιουργήθηκε με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (Αρ. Απόφ. 41.628 και ημερ. 30/9/1994) και, μετά από σχετικές Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου και της Βουλής των Αντιπροσώπων, το ανώτατο όριο του Προγράμματος μέχρι το 2010 καθορίσθηκε στα €6 δισ.

Γραμμάτια EMTN (γνωστά ως ευρωμόλογα ή ομόλογα EMTN) με βάση το Πρόγραμμα μπορούν να εκδοθούν σε ευρώ, δολάρια ΗΠΑ, λίρες Αγγλίας, ελβετικά φράγκα και γιέν ή σε οποιοδήποτε άλλο νόμισμα που δυνατό να συμφωνηθεί μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και των διαπραγματευτών του Προγράμματος, σ' όλες τις περιπτώσεις σύμφωνα με τους σχετικούς νόμους και κανονισμούς.

Η ομάδα διαπραγματευτών του Προγράμματος αποτελείται από τους ακόλουθους διεθνείς χρηματοοικονομικούς οργανισμούς:

1. Deutsche Bank AG
2. Société Générale
3. UBS Limited

Επιπρόσθετα, το Πρόγραμμα παρέχει δυνατότητα να εκδίδονται ομόλογα EMTN σε διαπραγματευτές ή μέσω διαπραγματευτών οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στην πιο πάνω ομάδα.

Εντός του 2011 προγραμματίζεται όπως το όριο του Προγράμματος αυξηθεί στα €9 δισ.

Τίτλοι για φυσικά πρόσωπα μόνο

Τρία είδη χρηματοδοτικών μέσων διατίθενται μόνο προς φυσικά πρόσωπα. Η έκδοση τους έχει τερματιστεί ή ανασταλεί.

- Στο παρελθόν, η Κυπριακή Δημοκρατία εξέδιδε Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως 3-ετούς διάρκειας με καθορισμένη τιμή. Τα εν λόγω χρεόγραφα διατίθεντο μόνο σε φυσικά πρόσωπα. Η έκδοση των 3-ετών χρεογράφων αναστάληκε στο τέλος του 2007 ενώ τα τελευταία 3-ετή ΚΟΧΑ αποπληρώθηκαν τον Σεπτέμβριο 2010.
- Οι Ομολογίες Αποταμιεύσεως είχαν ονομαστική αξία €8,54 (πριν την υιοθέτηση του ευρώ: £5) και €17,09 (πριν την υιοθέτηση του ευρώ: £10) και συμμετείχαν σε κληρώσεις. Τα κέρδη από τις κληρώσεις εξαιρούνται του φόρου εισοδήματος χωρίς περιορισμό. Οι εκδόσεις Ομολογιών Αποταμιεύσεως τερματίστηκαν στο τέλος του 2001.
- Πιστοποιητικά Αποταμιεύσεως 5-ετούς και 7-ετούς διάρκειας, διατίθεντο αποκλειστικά σε φυσικά πρόσωπα. Η έκδοση των Πιστοποιητικών Αποταμιεύσεως αναστάληκε στο τέλος του 2007. Στο τέλος του 2010 περίπου €50 εκ. Πιστοποιητικά βρίσκονταν σε ισχύ. Το επιτόκιο καθορίστηκε με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών τον Απρίλιο 2006 στο 3,85%.

Δανειοδότηση από διεθνείς οργανισμούς

Άλλη κύρια πηγή χρηματοδότησης της Κυβέρνησης είναι η δανειοδότηση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και από την Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης με τη μορφή θεσμικών δανείων. Τα δάνεια είναι συνήθως μακράς διάρκειας και προορίζονται για μεγάλα έργα υποδομής.

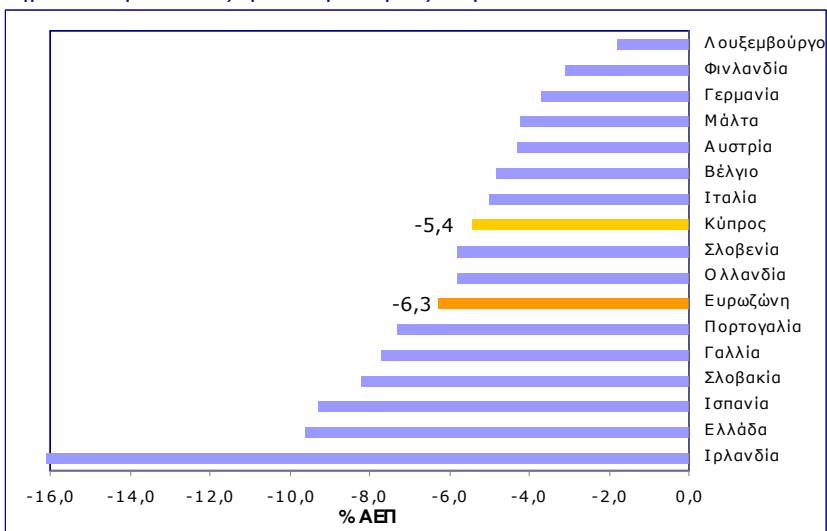
Η αγορά χρέους της Ευρωζώνης

Πορεία των δημοσιονομικών

Τα δημόσια οικονομικά στην Ευρωζώνη το 2010 ήταν, όπως και το 2009, σε δύσκολη κατάσταση, αφού μόνο μερικά κράτη κατάφεραν να μειώσουν τα δημοσιονομικά τους ελλείμματα ενώ από όλες τις χώρες του ευρώ μόνο το Λουξεμβούργο απέφυγε την έναρξη διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος.

Δεδομένου του χαμηλού ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης το 2010, το δημόσιο χρέος της Ευρωζώνης αναμένεται να φτάσει στο 84,1% του συνολικού ΑΕΠ από 79,1% που ήταν το 2009¹ και 69,7% το 2008.

Δημοσιονομικό ισοζύγιο στην Ευρωζώνη το 2010^f

Στοιχεία για Κύπρο: Εκτιμήσεις Υπουργείου Οικονομικών

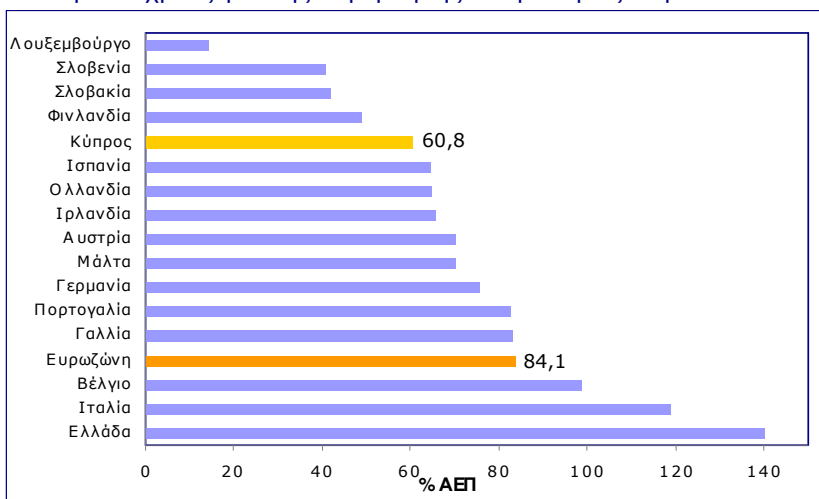
Υπόλοιπη Ευρωζώνη: European Commission - European Economic Forecast Autumn 2010

Η δημοσιονομική επιδείνωση και επιβράδυνση της κυπριακής οικονομίας το 2009 και 2010 σταμάτησαν τη θετική πορεία που είχε

¹ European Commission – European Economic Forecast Autumn 2010

πάρει το δημόσιο χρέος τα προηγούμενα χρόνια. Παρόλα αυτά η Κύπρος ήταν το 2010, όσο αφορά τόσο στο δημοσιονομικό ισοζύγιο όσο και στο δημόσιο χρέος σε καλύτερη θέση από το μέσο όρο της Ευρωζώνης. Οι εκτιμήσεις για το 2010 είναι ότι το δημόσιο χρέος θα ανέλθει στο 60,8% του ΑΕΠ, από 58% που ήταν το 2009, παραμένοντας πάνω από 20 ποσοστιαίες μονάδες πιο χαμηλά του μέσου όρου της των χωρών της Ευρωζώνης.

Ακαθάριστο χρέος γενικής κυβέρνησης² στην Ευρωζώνη το 2010^f

Στοιχεία για Κύπρο: Εκτιμήσεις Υπουργείου Οικονομικών
Υπόλοιπη Ευρωζώνη: European Commission - European Economic Forecast Autumn 2010

Αγορά κυβερνητικών τίτλων της Ευρωζώνης

Στο επίκεντρο των χρηματαγορών το 2010 ήταν οι αποκαλούμενες χώρες της περιφέρειας της ζώνης του ευρώ. Η διαφορές απόδοσης (spreads) των κρατικών ομολόγων των χωρών της περιφέρειας έναντι των γερμανικών ομολόγων «Bund» αυξήθηκαν σε επίπεδα πρωτοφανή από την δημιουργία του ενιαίου νομίσματος. Σε αντίθεση, οι αποδόσεις κυβερνητικών τίτλων σε χώρες με ψηλό

² Ο δείκτης ακαθάριστου χρέους γενικής κυβέρνησης (ή ακαθάριστο χρέος ευρύτερου δημόσιου τομέα) χρησιμοποιείται για ποσοτικό καθορισμό του κριτηρίου Maastricht

δείκτη πιστοληπτικής αξιολόγησης μειώθηκαν έναντι των ευρωπαϊκών επιτοκίων mid-swaps.

Οι αποδόσεις κυπριακών ευρωομολόγων EMTN βελτιώθηκαν στους μήνες Ιανουάριο μέχρι Απρίλιο 2010, εξέλιξη που μπορεί να αποδοθεί στην τότε στροφή των επενδυτών στις κρατικές αγορές χρέους. Η αβεβαιότητα ωστόσο που επικρατούσε τον Απρίλιο και Μάιο στις χρηματαγορές επηρέασε και τα κυπριακά ομόλογα. Οι αποδόσεις αυξήθηκαν το διάστημα αυτό, αλλά ομαλοποιήθηκαν μετά την ανακοίνωση για την οικονομική ενίσχυση της Ελλάδας μέσω του μεσοπρόθεσμου δανείου από τις υπόλοιπες χώρες της ΟΝΕ και το ΔΝΤ. Η υποβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης της Κύπρου από τον οίκο Standard & Poor's στα μέσα Νοεμβρίου ώθησε σε μία δευτέρα σημαντική αύξηση στις αποδόσεις των κυπριακών ευρωομολόγων. Οι αποδόσεις το τελευταίο δίμηνο, ωθούμενες και από τις πιέσεις που δέχθηκαν τα ομόλογα των χωρών της περιφέρειας, παρέμειναν σε ιστορικά ψηλά επίπεδα τόσο έναντι περασμένων χρόνων όσο και για το ίδιο το έτος 2010 (μέση απόκλιση 85 μονάδων βάσης πάνω από τον μέσο όρο των πρώτων 10 μηνών του έτους).

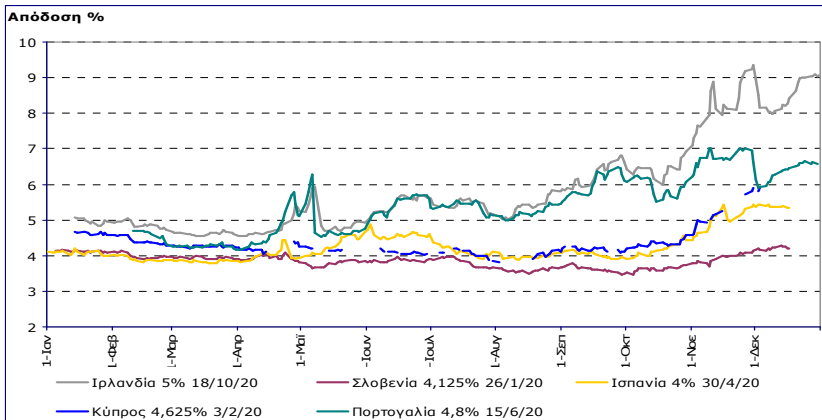
Γενικά, η πορεία της απόδοσης των κυπριακών ευρωομολόγων ήταν παρόμοια με αυτή άλλων χωρών της Ευρωζώνης με ίδιο βαθμό πιστοληπτικής αξιολόγησης, αν και τα επίπεδα της Κύπρου ήταν επί το πλείστον ψηλότερα. Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει δημιουργήσει μια καμπύλη απόδοσης πέντε ομολόγων, που λήγουν μεταξύ 2 και 10 ετών. Κατά τη διάρκεια του 2010 η κυπριακή καμπύλη τοποθετείτο κάτω από την αντίστοιχη της Πορτογαλίας και σε ψηλότερα επίπεδα από την Ισπανία, τη Σλοβενία και τη Σλοβακία.

Οι εξελίξεις στη δευτερογενή αγορά δείχνουν πως στην αντίληψη των διεθνών επενδυτών η Κύπρος κατατάσσεται στις χώρες της περιφέρειας, παρόλο που οι αποδόσεις των κυπριακών ομολόγων δεν αντικατοπτρίζουν πλήρως τα οικονομικά δεδομένα της χώρας.

Η χαμηλή ρευστότητα που διακρίνει τη δευτερογενή αγορά της Κύπρου υποδηλώνει πως οποιαδήποτε ανάλυση και ερμηνεία των αποδόσεων ομολόγων πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή. Η χαμηλή ρευστότητα είναι αποτέλεσμα των μικρών και σχετικά αραιών εκδόσεων χρέους της χώρας στο εξωτερικό, καθώς και η έλλειψη ενός συστήματος βασικών διαπραγματευτών, οι οποίοι βοηθούν στην πιο ομαλή λειτουργία της αγοράς. Έτσι ένα μεγάλο

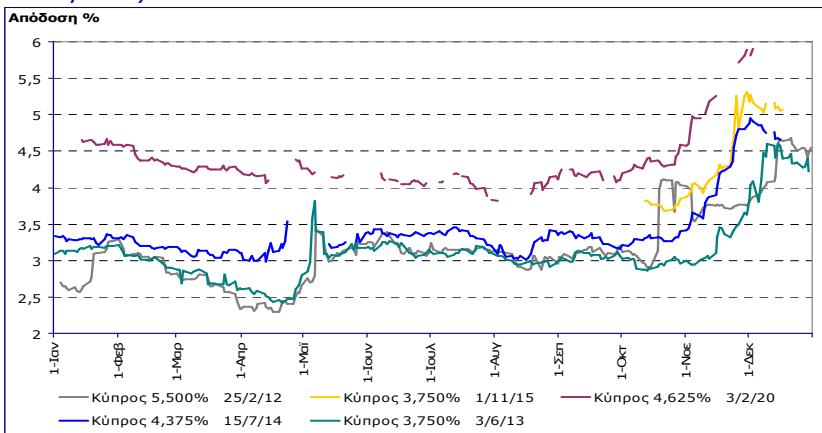
μέρος του χρέους καταλήγει κατά την έκδοση σε επενδυτές που ακολουθούν στρατηγική αγοράς και κατοχής μέχρι τη λήξη (buy-and-hold investors). Η έλλειψη στοιχείων σχετικά με τον όγκο συναλλαγών δυσχεραίνει επίσης την αντικειμενική αξιολόγηση των δεικτών της αγοράς.

Πορεία απόδοσης 10-ετών κρατικών ομολόγων της Κύπρου και επιλεγμένων χωρών της Ευρωζώνης (peers)

Πηγή: Bloomberg

Απόδοση κυπριακών κρατικών ομολόγων αναφοράς (benchmark bond yields)

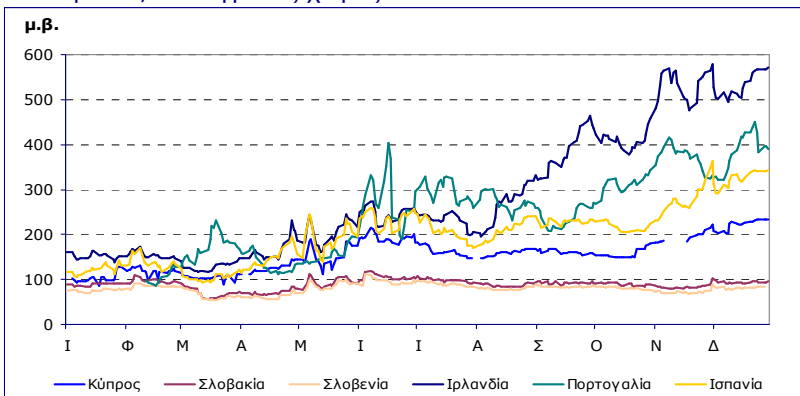
Πηγή: Bloomberg

Συμβόλαια ασφάλισης πιστωτικής αθέτησης (Credit Default Swaps)

Παρόμοιες διακυμάνσεις κατά το έτος ακολούθησε και η πορεία των συμβολαίων ασφάλισης πιστωτικής αθέτησης (Credit Default Swaps, CDS). Τα CDS των χωρών των δημοσιονομικά ασθενέστερων χωρών της Ευρωζώνης αυξήθηκαν ακολουθώντας γενικά την πορεία των αποδόσεων των αντίστοιχων ομολόγων αναφοράς. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ωστόσο, ότι το μέγεθος αγοράς των CDS είναι αισθητά μικρότερο από ότι των ίδιων των ομολόγων.

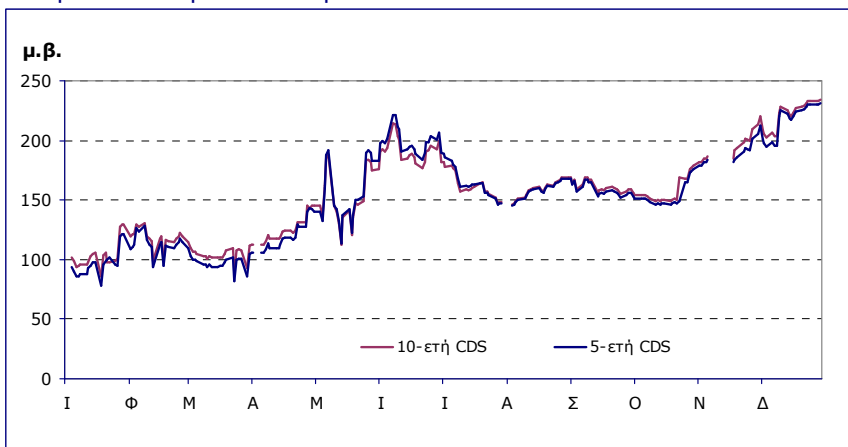
Τα κυπριακά CDS αυξήθηκαν σημαντικά τον Μάιο εν μέσω της μεγάλης αβεβαιότητας και αστάθειας γύρω από το ευρώ και ιδιαίτερα τις εξελίξεις στην κρίση χρέους της Ελλάδας. Τα CDS παρέμειναν σε συγκριτικά ψηλά επίπεδα ως τα μέσα Ιουλίου όταν και σταθεροποιήθηκαν γύρω στις 150-160 μονάδες βάσης τόσο για τη 5-ετή όσο και για τη 10-ετή διάρκεια. Μετά την έκδοση του 5-ετούς ομολόγου EMTN της Κυπριακής Δημοκρατίας τον Οκτώβριο, τα CDS αυξήθηκαν και πάλι ενώ η υποβάθμιση από τον οίκο Standard & Poor's τον Νοέμβριο ώθησε σε εκ νέου αύξηση τους. Στους τελευταίους 2 μήνες του έτους τα 5-ετή CDS έφθασαν κατά μέσο όρο τις 206 μονάδες βάσης (σε σύγκριση με μέσο όρο 142 μ.β. στο υπόλοιπο του έτους). Σημειώνεται ωστόσο, ότι η συναλλακτική δραστηριότητα στην αγορά των παραγώγων αυτών είναι αισθητά χαμηλή, γεγονός που επηρεάζει την αντικειμενική ερμηνεία και συγκρισιμότητα των δεικτών CDS της Κύπρου.

10-ετή CDS, επιλεγμένες χώρες

Πηγή: Bloomberg

Κυπριακά 5-ετή και 10-ετή CDS

Πηγή: Bloomberg

Χρηματοδότηση της Κυπριακής Κυβέρνησης

Η ακαθάριστη χρηματοδότηση το 2010 έφτασε τα €3439 εκ³. Η αναχρηματοδότηση χρέους αποτελούσε το μεγαλύτερο μέρος των χρηματοδοτικών πράξεων (€2664 εκ.), ενώ τα υπόλοιπα €775 εκ. να χρησιμοποιήθηκαν για την χρηματοδότηση του ελλείμματος του προϋπολογισμού.

Το 2010 χρησιμοποιήθηκαν όλα τα χρηματοδοτικά μέσα της Δημοκρατίας, με το μεγαλύτερο μερίδιο να λαμβάνουν τα ομόλογα EMTN, στα πλαίσια της προώθησης της χώρας ως πιο συχνού εκδότη στην αγορά του ευρώ.

Η χρηματοδότηση του έτους ξεκίνησε τον Ιανουάριο με δύο εκδόσεις χρέους στην εγχώρια αγορά. Βραχυπρόθεσμες ανάγκες καλύφθηκαν με έκδοση ενός 6-μηνου Γραμματίου του Δημοσίου ποσού €500 εκ. με απόδοση 1,24%. Τον ίδιο μήνα πωλήθηκε στους εγχώριους επενδυτές διετές ΚΟΧΑ ύψους €116 εκ. με απόδοση 2,07%. Άλλες ανάγκες ύψους €65 εκ. καλύφθηκαν με έκδοση ECP.

Τον Ιανουάριο η Δημοκρατία εξέδωσε καινούριο 10-ετές ομόλογο αναφοράς EMTN, ποσού €1 δισ. Εν μέσω δύσκολων συνθηκών στην αγορά το ομόλογο τιμολογήθηκε με απόδοση 4,683% ή διαφορά 125 μονάδων βάσης πάνω από τα 10-ετή επιτόκια mid-swaps του ευρώ. Ο συντελεστής κάλυψης ήταν 1,5. Λόγω επαρκούς ρευστότητας αλλά και λόγω των συνθηκών στην αγορά του εξωτερικού το Υπουργείο Οικονομικών αποφάσισε να μην εκδώσει άλλο ομόλογο μεγάλου όγκου πριν το καλοκαίρι, διάστημα που γενικώς γίνονται λίγες χρηματοδοτικές πράξεις.

Εμπορικά Ευρωπαϊκά Χρεόγραφα (ECP) εκδόθηκαν για πρώτη φορά σε ξένο νόμισμα, και συγκεκριμένα σε δολάρια ΗΠΑ, τον Ιούνιο. Η έκδοση αφορούσε Χρεόγραφα ύψους \$480 εκ. 6-μηνης διάρκειας. Το καλοκαίρι εκδόθηκαν επίσης 12-μηνια Γραμμάτια Δημοσίου €250 εκ. με απόδοση 1,70%.

Η γενική αυξητική τάση που επικρατούσε για όλο το έτος στην αγορά χρέους κρατικών χρεογράφων της ζώνης του ευρώ, είχε ως

³ Στο ποσό αυτό δεν συμπεριλαμβάνονται οι επενδύσεις του ΤΚΑ στα χρεόγραφα EMTN ύψους €342 εκ.

αποτέλεσμα η Δημοκρατία να εκδώσει το φθινόπωρο με σχετικά ψηλότερο επιτόκιο.

Πιο συγκεκριμένα, τον Οκτώβριο το Υπουργείο Οικονομικών προέβη σε επιτυχή έκδοση δεύτερου ευρωομολόγου, αναφοράς, 5-ετούς διάρκειας ονομαστικής αξίας €1 δισ. Η έκδοση αυτή βοήθησε στην συμπλήρωση της κυπριακής καμπύλης κρατικών χρεογράφων αναφοράς της Κύπρου. Το ομόλογο τιμολογήθηκε στις 172 μονάδες βάσης πάνω από τα 5-ετή επιτόκια mid-swaps του ευρώ, δηλαδή με απόδοση 3,842%. Το κουπόνι καθορίστηκε στο 3,75%. Η ζήτηση της έκδοσης ήταν ίση με 1,3 φορές του ποσού της προσφοράς.

Η τελική κατανομή των χρεογράφων έδειξε αυξημένες τοποθετήσεις από ξένους επενδυτές σε σύγκριση με το δεκαετές χρεόγραφο ύψους €1 δισ. που εκδόθηκε από την Κυπριακή Δημοκρατία τον Ιανουάριο του ίδιου έτους. Οι διεθνείς επενδυτές αγόρασαν 80% της νέας έκδοσης σε σύγκριση με 62% τον Ιανουάριο του 2010. Επίσης, η κατανομή σε διαχειριστές κεφαλαίων, ασφαλιστικές εταιρείες και συνταξιοδοτικά ταμεία ήταν ψηλότερη, δηλαδή 53% για τη νέα έκδοση σε σχέση με 36% τον Ιανουάριο του 2010.

Οι υπόλοιπες χρηματοδοτικές ανάγκες ύψους €245 εκ. καλύφθηκαν με έκδοση ECP τους τελευταίους 2 μήνες του έτους. Τα επιτόκια ήταν, κατά μέσο όρο, 1,53% για τα τρίμηνα και 1,98% για τα 6-μηνα χρεόγραφα.

Κατά τη διάρκεια του έτους το Υπουργείο Οικονομικών έκανε χρήση παραγώγων ασφαρίζοντας πράξεις ενάντια της διακύμανσης τιμών συναλλάγματος (foreign exchange swap).

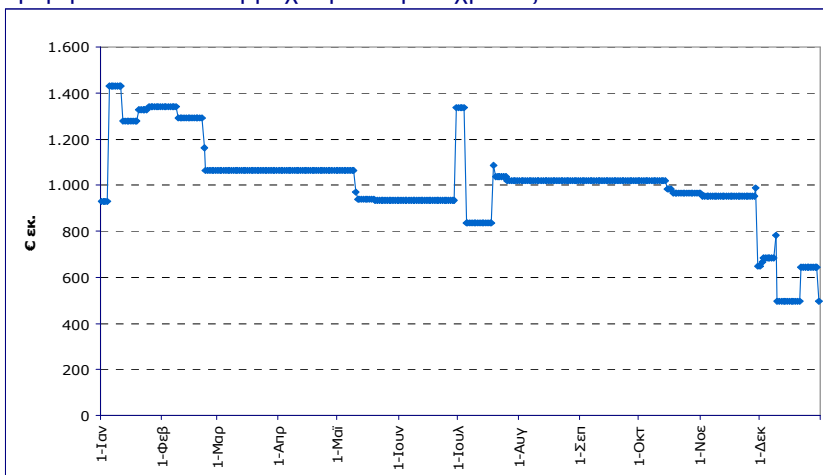
Επίσης, εξασφαλίστηκε χρηματοδότηση υπό μορφή θεσμικών δανείων από την Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης ύψους €55 εκ.

Η καθαρή έκδοση χρέους το 2010 ακολούθησε το μοτίβο του 2009 με συγκέντρωση στις εκδόσεις ομολόγων EMTN. Οι εκδόσεις αυτές κάλυψαν πέραν του ήμισυ των χρηματοδοτικών αναγκών το 2009 και 2010 (55% και 73% αντίστοιχα), γεγονός που αντικατοπτρίζει την προσπάθεια της Δημοκρατίας μετά την εισαγωγή του ευρώ τον Ιανουάριο 2008, να εδραιωθεί ως πιο συχνός εκδότης στις ευρωπαϊκές αγορές. Η υπόλοιπη καθαρή χρηματοδότηση του έτους συμπληρώθηκε, όπως προαναφέρθηκε, από το ΚΟΧΑ €116 εκ, τα

δάνεια €55 εκ. καθώς και τον βραχυπρόθεσμο δανεισμό ύψους €495 εκ.

Οι συνολικές βραχυπρόθεσμες πράξεις δανεισμού, για σκοπούς διατήρησης της ρευστότητας (liquidity management) έφτασαν τα €1610 εκ., τα οποία αποτελούσαν το 46,9% των ετήσιων χρηματοδοτικών πράξεων. Ο μέσος όρος εκκρεμούντος βραχυπρόθεσμου χρέους (Γραμμάτια Δημοσίου και ECP) κατά τη διάρκεια του έτους ήταν €1010 εκ.

Ημερήσιο υπόλοιπο βραχυπρόθεσμου χρέους κατά το 2010

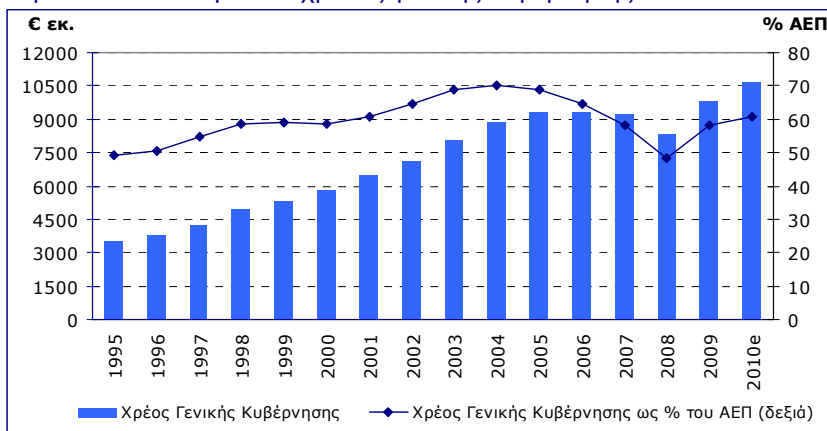

Ύψος και διάρθρωση του δημόσιου χρέους

Εξελικτική πορεία του δημόσιου χρέους

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 ο δείκτης χρέους επιδεινώθηκε, αφού ανέβηκε με σχετικά γρήγορους ρυθμούς από 49,2% του ΑΕΠ το 1995, σε 58,8% του ΑΕΠ το 2000 και 70,2% του ΑΕΠ το 2004. Κατά τα έτη 2005 ως 2008 η σχέση χρέους προς ΑΕΠ βελτιώθηκε λόγω δημοσιονομικών πλεονασμάτων και ψηλών ρυθμών ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, το 2008 το χρέος έφτασε στο χαμηλότερο σημείο της τελευταίας 20-ετίας στο 48,3% του ΑΕΠ. Η δημοσιονομική επιδείνωση και υποτονικοί ρυθμοί ανάπτυξης την επόμενη διετία είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση του χρέους, που έφτασε στο 60,8% του ΑΕΠ το 2010⁴. Το ποσοστό αυτό είναι χαμηλότερο από τον μέσο όρο της δεκαετίας 2000-2010 που ήταν 62%.

Πορεία του ακαθάριστου χρέους γενικής κυβέρνησης

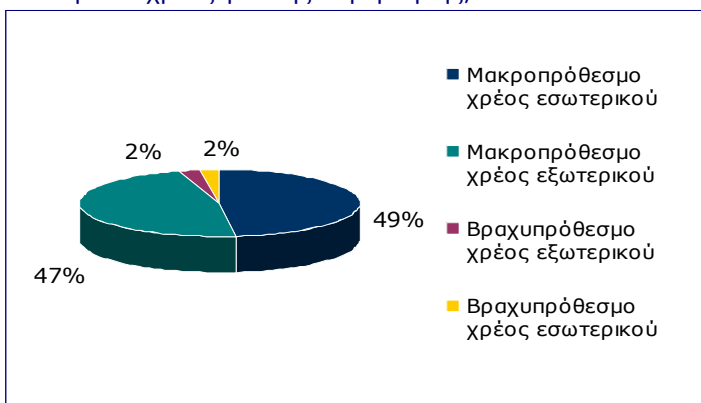
⁴ Προκαταρκτική εκτίμηση

Διάρθρωση χρέους

Το μακροχρόνιο χρέος καταμερίζεται σχεδόν ισότιμα στο εσωτερικό και εξωτερικό με 49% και 47% του εκκρεμούντος χρέους αντίστοιχα. Η επί μέρους διάρθρωση του μακροχρόνιου χρέους διαφέρει ωστόσο ανάλογα με την αγορά έκδοσης: Το μακροχρόνιο χρέος εξωτερικού αποτελείται κατά 84% περίπου από αξιόγραφα και 16% θεσμικά δάνεια, ενώ το μακροχρόνιο χρέος εσωτερικού αποτελείται από 61% αξιόγραφα⁵ και 39% δάνεια.

Το υπόλοιπο του χρέους είναι βραχυπρόθεσμης λήξης, ύψους €495 εκ., τα οποία επίσης διαμερίζονται σχεδόν επί ίσης σε τίτλους εσωτερικού (Γραμμάτια Δημοσίου) και εξωτερικού (ΕCΡ)⁶.

Ακαθάριστο χρέος γενικής κυβέρνησης, 31 Δεκ. 2010

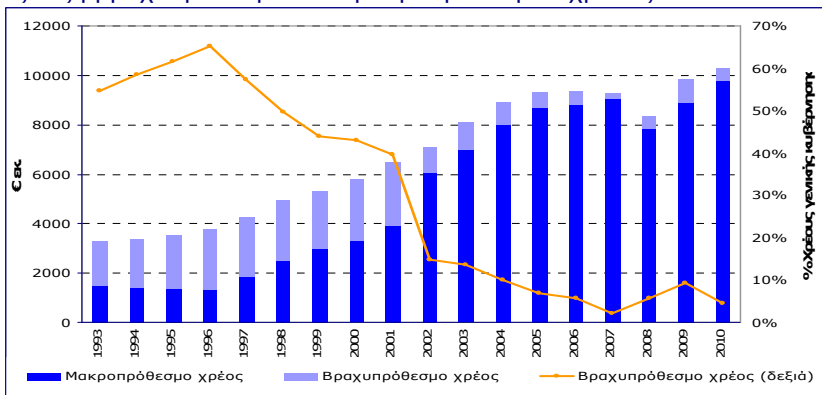
Βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο χρέος

Το βραχυπρόθεσμο χρέος έχει μειωθεί αισθητά αφού βρίσκεται σε συνεχή πτώση από τα μέσα της δεκαετίας του 1990. Το βραχυπρόθεσμο κόστος αναχρηματοδότησης έχει κρατηθεί σε χαμηλά επίπεδα αφού από το 2005 το χρέος που λήγει εντός 12 μηνών έχει σταθεροποιηθεί κάτω του 10% του εκκρεμούντος χρέους ή κάτω του 6% του ΑΕΠ.

⁵ Τα εξοφλητικά αποθέματα (sinking funds) είναι ρευστά διαθέσιμα της κεντρικής κυβέρνησης και δημιουργήθηκαν με σκοπό την αποπληρωμή των ΚΟΧΑ. Στα τέλη του 2010 τα εξοφλητικά αποθέματα αποτελούσαν περίπου 5% του χρέους σε ΚΟΧΑ.

⁶ Ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός αναγράφεται στην ονομαστική του αξία

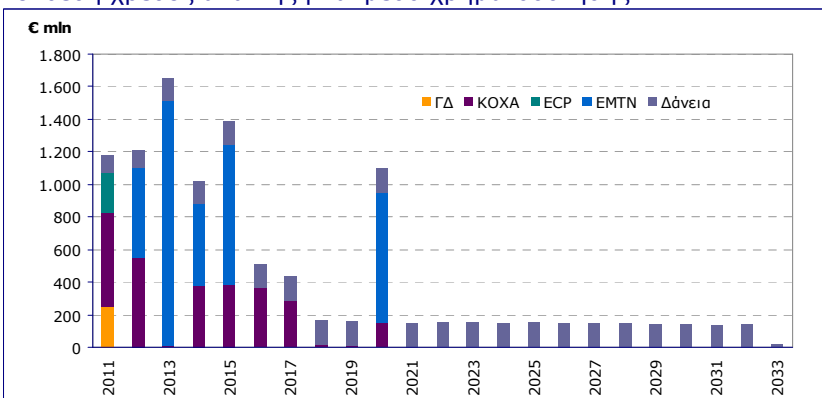
Εξέλιξη βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου χρέους

Σύνθεση χρέους ανά λήξη

Το χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους εκτείνεται ως το έτος 2033, με τις περισσότερες λήξεις να εντοπίζονται στα έτη 2012-2015 και 2020 λόγω της αποπληρωμής των ομολόγων EMTN. Μετά το 2020 εκκρεμούν μόνο θεσμικά δάνεια και δάνεια εσωτερικού. Η μέση σταθμική διάρκεια του χρέους της γενικής κυβέρνησης είναι 6,07 έτη⁷.

Σύνθεση χρέους ανά λήξη και μέσο χρηματοδότησης

⁷ Η διάρκεια είναι σταθμισμένη κατά το ονομαστικό ποσό αποπληρωμής αξιών και δανείων

Κάτοχοι χρέους

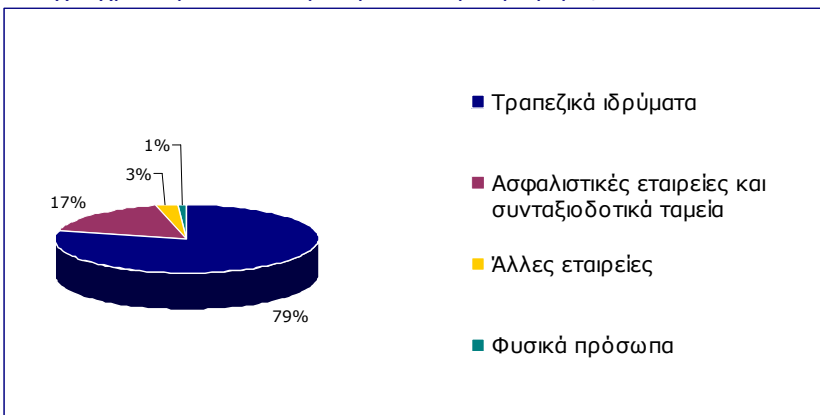
Οι τίτλοι εσωτερικού ανήκουν σχεδόν εξολοκλήρου σε εγχώριους επενδυτές. Οι τράπεζες επικρατούν ανάμεσα στους θεσμικούς επενδυτές με μερίδιο 79% της κατοχής σε γραμμάτια και ομόλογα εσωτερικού. Άλλα 17% είναι στην κατοχή ασφαλιστικών εταιρειών, συνταξιοδοτικών ταμείων και ταμείων προνοίας, με το υπόλοιπο ποσό να κατανέμεται σε άλλες εταιρείες και φυσικά πρόσωπα.

Δύο κρατικά δάνεια σημαντικής διάρκειας και όγκου εκκρεμούν στην κυπριακή αγορά. Με την κατάργηση της κρατικής χρηματοδότησης από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου τον Ιούνιο του 2002, όλες οι εκκρεμότητες μετατράπηκαν σε δάνειο 30 ετών με 5 χρόνια περίοδο χάριτος στο χρόνο αποπληρωμής κεφαλαίου και με επιτόκιο 3%. Το δεύτερο δάνειο του κράτους στην κυπριακή αγορά αφορά σχολικές εφορείες.

Ένας μεγάλος αριθμός δανείων, που στο σύνολό τους φτάνουν τα €345 εκ., αφορούν έργα υποδομής σε δήμους και κοινότητες, συγχρηματοδοτούμενα από την κεντρική κυβέρνηση.

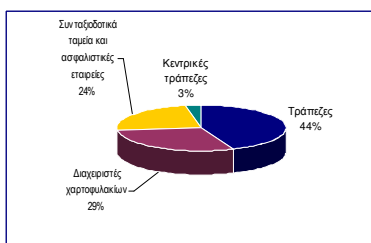
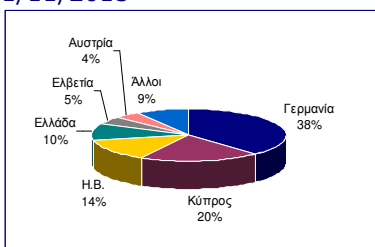
Όλα τα δάνεια της γενικής κυβέρνησης έχουν γίνει από εγχώρια τραπεζικά ιδρύματα και Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα καθώς και την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

Κάτοχοι χρέους σε τίτλους στην εσωτερική αγορά, 31 Δεκ. 2010

Οι μεγαλύτεροι ξένοι επενδυτές για κυβερνητικούς τίτλους που εκδίδονται στο εξωτερικό προέρχονται από τη Γερμανία, την Αυστρία και την Ελβετία. Άλλοι κύριοι ξένοι αγοραστές κυπριακού χρέους είναι η Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι τράπεζες αποτελούν και στους τίτλους εξωτερικού τους μεγαλύτερους θεσμικούς επενδυτές. Η κατανομή επενδυτών κατά την τελευταία έκδοση EMTN τον Οκτώβριο 2010, που είναι ενδεικτική της συνολικής κατοχής κυβερνητικών τίτλων εξωτερικού, παρουσιάζεται πιο κάτω.

Κατανομή επενδυτών στο κυπριακό ομόλογο EMTN λήξης 1/11/2015

Περίπου €822 εκ. ή 8% του δημόσιου χρέους εκκρεμεί σε θεσμικά δάνεια με σχεδόν αποκλειστικά δύο πιστωτές, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης, και τα οποία έχουν δοθεί για μεγάλα έργα υποδομής.

Κίνδυνοι χαρτοφυλακίου χρέους

Το 94% του δημόσιου χρέους φέρει σταθερό επιτόκιο. Το υπόλοιπο, που αντιστοιχεί σε €630 εκ. αφορά αποκλειστικά μακροχρόνια δάνεια τα οποία έχουν χαμηλά περιθώρια πάνω από τους δείκτες Euribor.

Με την εισαγωγή του ευρώ την 1 Ιανουαρίου 2008, το χρέος σε ξένο νόμισμα έχει ουσιαστικά εξαλειφθεί. Το ποσοστό χρέους που υφίσταται τώρα σε ξένο νόμισμα είναι κάτω του 1%.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Δημοκρατία δεν εκδίδει τίτλους με τιμαριθμικά αναπροσαρμοζόμενο επιτόκιο (index-linked securities), ο κίνδυνος από διακυμάνσεις σε βασικά επιτόκια, συνάλλαγμα και τον πληθωρισμό είναι πολύ χαμηλός.

Ενδοκυβερνητικές και άλλες υποχρεώσεις

Ενδοκυβερνητικές υποχρεώσεις

Τα πλεονάσματα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και των υπόλοιπων υπό διαχείριση ταμείων αποτελούν μέρος του ισολογισμού της Κυβέρνησης και για το λόγο αυτό, με βάση τη μεθοδολογία του ευρωπαϊκού συστήματος λογαριασμών ESA95 δεν επιμετρούνται στον δείκτη του δημόσιου χρέους. Τα υπό διαχείριση ταμεία είναι δέκα και αναγράφονται πιο κάτω:

Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων:

1. Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
2. Λογαριασμός Παροχών Ανεργίας
3. Κεντρικό Ταμείο Αδειών
4. Ταμείο Τερματισμού Απασχόλησης
5. Ταμείο για την προστασία των δικαιωμάτων εργοδοτούμενου σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη

Υπόλοιπα υπό διαχείριση ταμεία:

6. Ταμείο Προνοίας Τακτικών Κυβερνητικών Εργατών
7. Ταμείο της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού
8. Ταμείο Τουρκοκυπριακών Περιουσιών
9. Ταμείο του Οργανισμού Γεωργικής Ασφάλισης
10. Ταμείο Θήρας

Το ύψος των συνολικών ενδοκυβερνητικών υποχρεώσεων κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2010 ήταν €7.632 εκ.

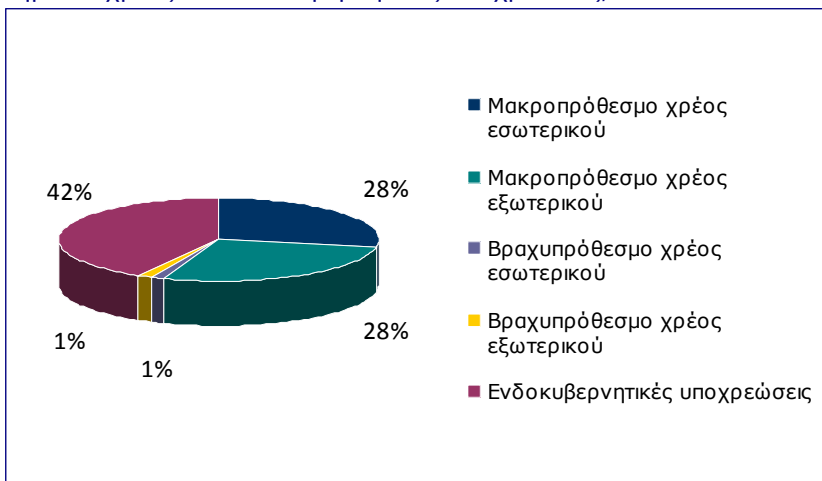
(α) Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Με την μεταφορά των αρμοδιοτήτων διαχείρισης δημόσιου χρέους⁸ την 1^η Αυγούστου 2010, ο μεγαλύτερος όγκος του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι σε μορφή μακροπρόθεσμου δανείου προς την κυβέρνηση με επιτόκιο 0,25% κάτω από το επιτόκιο οριακής αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Με την απόφαση της Κυβέρνησης τον Ιανουάριο 2010 για τη δημιουργία πραγματικού αποθεματικού, το Ταμείο έχει επενδύσει σε ομόλογα EMTN του κυπριακού δημοσίου και συγκεκριμένα στο 5-

⁸ Πριν από την 1 Αυγούστου 2010, κατά τη διαχείριση του δημόσιου χρέους από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, τα πλεονάσματα του ΤΚΑ επενδύονταν σε Γραμμάτια Δημοσίου 13 εβδομάδων το επιτόκιο των οποίων υπολογιζόταν με τον ίδιο τύπο.

ετές EMTN λήξης 1/11/2015 και στο 10-ετές EMTN λήξης 3/2/2020 (€137 εκ. και €204 εκ. αντίστοιχα). Το Ταμείο έχει επίσης καταθέσεις ρευστών σε εμπορικά τραπεζικά ιδρύματα του εσωτερικού, τα οποία δεν αποτελούν υποχρεώσεις της κεντρικής κυβέρνησης.

Δημόσιο χρέος και ενδοκυβερνητικές υποχρεώσεις, 31 Δεκ. 2010

(β) Υπόλοιπα υπό διαχείριση ταμεία

Στις ενδοκυβερνητικές υποχρεώσεις της Κυβέρνησης συγκαταλέγονται επίσης 5 ταμεία του κυβερνητικού και ημικρατικού τομέα. Τα πλεονάσματα των Ταμείων αυτών επενδύονται σε Γραμμάτια Δημοσίου 13 εβδομάδων. Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2010 τα ύψος των υπόλοιπων υπό διαχείριση ταμείων ανερχόταν σε €155,8 εκ.

Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

(α) Ειδικοί κυβερνητικοί τίτλοι

Ειδικοί κυβερνητικοί τίτλοι που φέρουν μηδενικό επιτόκιο, συνολικού ύψους €3 δισ. και διάρκειας μέχρι 3 ετών (λήξη στις 30.11.2012) διανεμήθηκαν σε εγχώρια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

(τράπεζες και Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα) για σκοπούς χρησιμοποίησης τους ως εξασφάλιση για άντληση ρευστότητας από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Για την παραχώρηση των ειδικών τίτλων προς τις τράπεζες, η Κυβέρνηση έλαβε ως αντάλλαγμα, υψηλής ποιότητας στοιχεία ενεργητικού των τραπεζών

Στο κεφάλαιο 7 του οδηγού που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat) και που αφορά στη στατιστική μεταχείριση των κρατικών επεμβάσεων για ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα και των κεφαλαιαγορών κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, η ανταλλαγή κυβερνητικών τίτλων δεν αποτελεί μέρος του ενοποιημένου δημόσιου χρέους (government consolidated gross debt) εάν:

- τα μέτρα ενίσχυσης ρευστότητας είναι προσωρινά (διάρκειας λιγότερο των 5 ετών), και
- ο κίνδυνος για το κράτος να μην επιστραφούν οι τίτλοι είναι πολύ μικρός, (δεδομένου ότι συνήθως συμφωνείται η τιμολόγηση και η αντικατάσταση του ενεργητικού που παρέχεται ως αντάλλαγμα για τους κυβερνητικούς τίτλους).

Για την κατανομή των χρεογράφων υπογράφηκαν διμερείς συμβάσεις μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Κατά τη λήξη των συμβάσεων τα χρεόγραφα θα επιστραφούν και θα ακυρωθούν.

(β) Κυβερνητικές εγγυήσεις

Εγγυήσεις από την κεντρική κυβέρνηση έχουν δοθεί για δάνεια τοπικών αρχών, για τα συμβούλια αποχετεύσεως, δημόσιους και άλλους οργανισμούς και εταιρείες. Οι κυβερνητικές εγγυήσεις είναι ενδεχόμενες υποχρεώσεις της κεντρικής κυβέρνησης και δεν αποτελούν μέρος του δημόσιου χρέους. Στα τέλη του 2010 εκκρεμούσαν €1461 εκ. σε κυβερνητικές εγγυήσεις που αντιστοιχούσαν σε 13,8% του δημόσιου χρέους⁹. Ο πίνακας κυβερνητικών εγγυήσεων παρουσιάζεται στο Στατιστικό Παράρτημα (Πίνακας 8) της Έκθεσης.

⁹ Στο ποσό αυτό, με σκοπό την αποφυγή διπλοϋπολογισμών δεν περιλαμβάνονται οι κυβερνητικές εγγυήσεις για δάνεια που ήδη συνυπολογίζονται στο δημόσιο χρέος

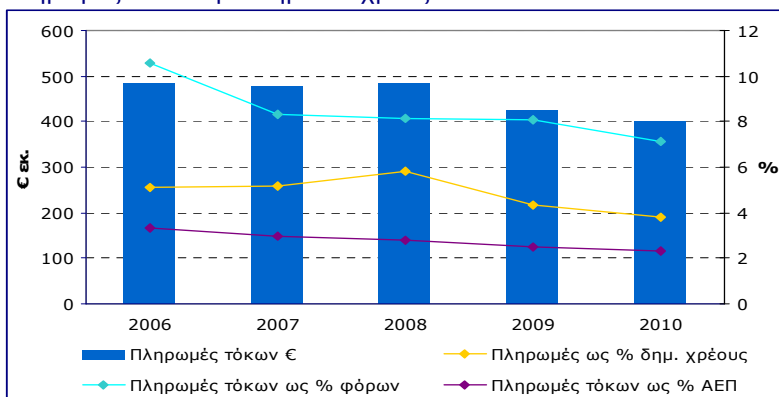
Κόστος εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους

Τα τοκοχρεολύσια για το 2010 υπολογίζονται στα €397,7 εκ. και είναι τα χαμηλότερα των τελευταίων πέντε ετών¹⁰. Η σχέση των πληρωμών για τόκους ως προς τα έσοδα από φόρους έχει βελτιωθεί τα τελευταία χρόνια ενώ οι πληρωμές ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι από τα 2008 καλύτερα του μέσου όρου της Ευρωζώνης.

Διάφοροι παράγοντες έχουν συντήνει στην εξέλιξη αυτή. Η καθαρή μείωση του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ στα έτη 2005 έως 2008 είχε την πιο μεγάλη επίδραση στο βάρος της εξυπηρέτησης του χρέους. Περαιτέρω, τα χαμηλά βασικά επιτόκια που επικρατούσαν από το 2008 μέχρι το 2010 έχουν βοηθήσει στη μείωση των πληρωμών για τόκους βραχυπρόθεσμου χρέους καθώς και χρέους με κυμαινόμενο επιτόκιο. Στην εξέλιξη αυτή βοήθησε επίσης η αποπληρωμή κατά τα έτη 2007 και 2008 ΚΟΧΑ που έφεραν ψηλό κουπόνι. Τέλος, συμβολή στη μείωση του κόστους δανεισμού είχε η, από το 2002, κατάργηση των εξοφλητικών αποθεμάτων στην εγχώρια αγορά τα οποία αποτελούσαν πηγή επιπρόσθετου κόστους.

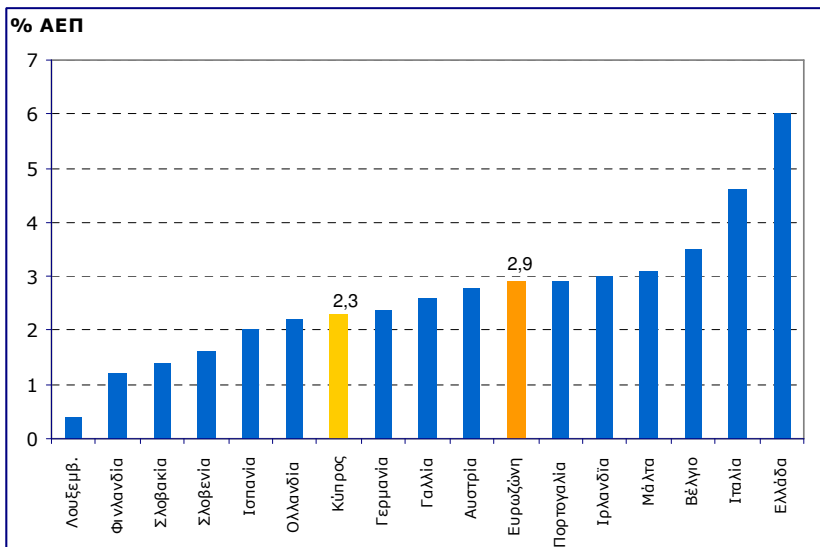
Το 2010 οι πληρωμές για τόκους αντιστοιχούσαν σε 7,3% των εισπράξεων από φόρους και 2,3% του ΑΕΠ.

Πληρωμές τόκων για δημόσιο χρέος

¹⁰ Αφορά τοκοχρεολύσια για χρέος γενικής κυβέρνησης, δηλ. εξαιρουμένου των τόκων προς ΤΚΑ

Πληρωμές για τόκους το 2010^f στην Ευρωζώνη

Πηγή: European Commission - European Economic Forecast Autumn 2010

Πολιτική διαχείρισης δημόσιου χρέους

Κατά τη διάρκεια του 2010 τα κύρια χρηματοδοτικά μέσα της Κυπριακής Δημοκρατίας έχουν χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά για την ικανοποίηση των χρηματοδοτικών αναγκών.

Στο πλαίσιο της διατήρησης ενός υγιούς προφίλ αναχρηματοδότησης:

- Το βραχυπρόθεσμο χρέος μειώθηκε κάτω του 5% από 9,4% του εκκρεμούντος χρέους στην αρχή του έτους.
- Η παρουσία στην αγορά του ευρώ έχει ενισχυθεί με δύο μεγάλες εκδόσεις ομολόγου EMTN διάρκειας 5 και 10 ετών, στην προσπάθεια να καταστεί η Κύπρος πιο συχνός εκδότης χρέους στο εξωτερικό. Οι εκδόσεις αυτές ήταν σημαντικές για τη δημιουργία της κυπριακής καμπύλης απόδοσης.

Η πολιτική χαμηλών κινδύνων ακολουθήθηκε με την ασφάλιση εκδόσεων τίτλων σε ξένο νόμισμα μέσω συμβολαίων swap.

Εντός της χρονιάς συνεχίστηκε η επέκταση της βάσης επενδυτών τόσο γεωγραφικά όσο και τομεακά, καθώς και η εξέταση άλλων, λιγότερο καθιερωμένων, χρηματοδοτικών μέσων.

Το Υπουργείο Οικονομικών έχει επίσης διευθετήσει για την επικερδή αξιοποίηση ρευστών διαθεσίμων της κεντρικής κυβέρνησης. Επειδή ο Γενικός Κυβερνητικός Λογαριασμός που διατηρείται στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου δε φέρει καταθετικό επιτόκιο, ρευστά διαθέσιμα του κράτους μπορούν να κατατεθούν σε εμπορικά τραπεζικά ιδρύματα. Εκτός από το ύψος επιτοκίου λαμβάνεται υπόψη επίσης η πιστοληπτική αξιολόγηση καθώς και ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του κάθε ιδρύματος. Οι καταθέσεις έγιναν μέσω δημοπρασιών σε λογαριασμούς 7 έως 90 ημερών και σε λογαριασμούς με προθεσμία ανάληψης 35 ημερών. Τα κέρδη από τόκους ανήλθαν το 2010 στα €5 εκ.

Στα πλαίσια εκσυγχρονισμού της διαχείρισης του δημόσιου χρέους έχει εισαχθεί το ηλεκτρονικό σύστημα δημοπρασιών των Γραμματίων Δημοσίου Bloomberg, στο οποίο λαμβάνουν μέρος μόνο εξουσιοδοτημένοι θεσμικοί επενδυτές. Για το 2011 προγραμματίζεται η διεξαγωγή δημοπρασιών Γραμματίων σε τακτά

χρονικά διαστήματα (Σταθερό Πρόγραμμα Δημοπρασιών), και στη συνέχεια η εισαγωγή ενός συναφούς ημερολογίου εκδόσεων.

Ένας σημαντικός στόχος του Υπουργείου Οικονομικών είναι η δημιουργία επαρκούς ρευστότητας και αποτελεσματικότητας στη δευτερογενή αγορά γραμματίων και χρεογράφων τα οποία θα χαρακτηρίζει περισσότερη εμπορευσιμότητα και διαφάνεια. Κύρια στοιχεία μιας τέτοιας αγοράς είναι η εισαγωγή ενός συστήματος βασικών διαπραγματευτών και η χρήση ενός κεντρικού αποθετηρίου.

Περαιτέρω, το Υπουργείο εργάζεται προς την ενδυνάμωση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου διαχείρισης δημόσιου χρέους. Σημαντικά στοιχεία αυτής της προσπάθειας είναι ο εκσυγχρονισμός της υφιστάμενης νομοθεσίας ούτως ώστε να περιλαμβάνει θεσμικές ρυθμίσεις διαχείρισης χρέους και να αντισταθμίσει τις σημερινές συνθήκες των χρηματαγορών.

Πιστοληπτική αξιολόγηση

Τον Ιούνιο 2010 οι Fitch επιβεβαίωσαν την πιστοληπτική αξιολόγηση της χώρας, με την οποία βαθμολογείται από τον Ιούλιο 2007. Στην έκθεση του οίκου σημειώνεται, μεταξύ άλλων, πως η Κύπρος υπέστη μικρότερη μείωση του ΑΕΠ σε σχέση με τις άλλες χώρες που βρίσκονται στην ίδια βαθμίδα αξιολόγησης ενώ έχει μικρότερο δημοσιονομικό έλλειμμα σε σχέση με συγκρίσιμες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (peers) και ο δείκτης χρέους προς το ΑΕΠ έχει παραμείνει κάτω του 60%.

Ο οίκος Moody's εξέδωσε τον Ιούλιο έγγραφο, στο οποίο κατονόμαζε το μικρό μέγεθος και δομή της οικονομίας τον ογκώδη τραπεζικό τομέα και το ευάλωτο της τουριστικής βιομηχανίας στον ανταγωνισμό άλλων χωρών ως τις μεγάλες προκλήσεις της κυπριακής οικονομίας. Δεδομένου αυτών των αδυναμιών οι Moody's επεσήμαναν την διατήρηση ενός υγιούς δείκτη δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Το Νοέμβριο ο οίκος Standard and Poor's προχώρησε σε υποβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης του μακροπρόθεσμου χρέους κατά μία βαθμίδα.

Η πιστοληπτική αξιολόγηση της Κύπρου κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2010 παρουσιάζεται πιο κάτω¹¹.

Οίκος	Μακροπρόθεσμο χρέος	Βραχυπρόθεσμο χρέος	Προοπτική
Fitch	AA-	F1+	Σταθερή
Moody's	Aa3	P-1	Σταθερή
Standard and Poor's	A	A-1	Αρνητική

¹¹ Οι πιο πρόσφατες εξελίξεις στην πιστοληπτική αξιολόγηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Γραφείου Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους, www.mof.gov.cy/prdmo

Στατιστικό παράρτημα

Τα στατιστικά στοιχεία για το 2010 είναι προκαταρκτικά. Η ημερομηνία αναφοράς για όλα τα στοιχεία στο στατιστικό παράρτημα είναι η 31^η Δεκ. 2010, εκτός όπου σημειώνεται διαφορετικά

Πίνακας 1: Δημόσιο Χρέος κατά Είδος και Δανειστή (€ εκ.)

<u>A. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ</u>	<u>12.633,55</u>
I. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ ΔΑΝΕΙΑ	12.231,99
1. Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως	2.738,84
- Κεντρική Τράπεζα	0,00
- Εμπορικά Τραπεζικά Ιδρύματα	2.191,07
- Ιδιωτικός Τομέας	546,95
- Εξοφλητικά Αποθέματα	0,00
- Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων	0,82
2. Πιστοποιητικά Αποταμιεύσεως	49,97
- Ιδιωτικός Τομέας	49,97
3. Άλλα	9.443,18
- Κεντρική Τράπεζα	1.502,88
- Τοπικές Αρχές	345,02
- Σχολικές Εφορείες	463,03
- Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων*	7.476,11
II. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ ΔΑΝΕΙΑ	401,57
1. Γραμμάτια Δημοσίου Εσωτερικού	401,57
- Κεντρική Τράπεζα	0,00
- Εμπορικά Τραπεζικά Ιδρύματα	245,78
- Ιδιωτικός Τομέας	0,00
- Υπό Διαχείριση Ταμεία*	155,79
<u>B. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ</u>	<u>5.273,79</u>
1. Υποχρεώσεις της Κεντρικής Κυβέρνησης προς το Δ.Ν.Τ.	0,00
2. Μακροπρόθεσμα Δάνεια	822,38
3. Ευρωπαϊκά Μεσοπρόθεσμα Γραμμάτια (Ε.Μ.Τ.Ν.)	4.208,72
4. Ευρωπαϊκά Εμπορικά Χρεόγραφα (Ε.Σ.Ρ.)	242,69
<u>Γ. ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ</u>	<u>10.618,49</u>

*Δεν υπολογίζονται στο δημόσιο χρέος με βάση τη μεθοδολογία ESA95

Πίνακας 2: Κυβερνητικοί τίτλοι που εκκρεμούν στην αγορά εξωτερικού

Ευρωπαϊκά Εμπορικά Χρεόγραφα

Έκδοση	Διάρκεια σε μήνες	Απόδοση %	Λήξη	Κωδ. ISIN	€ εκ.
29/11/2010	3	1,53	28/02/2011	XS0565268033	20
29/11/2010	6	1,75	30/05/2011	XS0565222477	17
30/11/2010	6	1,76	31/05/2011	XS0565381943	40
30/11/2010	6	1,86	31/05/2011	XS0565381943	20
02/12/2010	6	1,97	02/06/2011	XS0566359989	20
03/12/2010	6	2,11	03/06/2011	XS0566759733	15
09/12/2010	6	2,11	09/06/2011	XS0567960611	100
10/12/2010	6	2,12	10/06/2011	XS0569024499	13
Συνολικό χρέος σε ECP					245

Ευρωπαϊκά Μεσοπρόθεσμα Γραμμάτια

Έκδοση	Διάρκεια σε χρόνια	Κουπόνι %	Λήξη	Κωδ. ISIN	€ εκ.
27/02/2002	10	5,500	27/02/2002	XS0143546207	550
15/07/2004	10	4,375	15/07/2014	XS0196506694	500
03/06/2009	4	3,750	03/06/2013	XS0432083227	1.500
03/02/2010	10	4,625	03/02/2020	XS0483954144	796
01/11/2010	5	3,750	01/11/2015	XS0554655505	800
Συνολικό χρέος σε EMTN					4.209

Συνολικό χρέος σε κυβερνητικούς τίτλους εξωτερικού

4.454

Σημείωση:

1. Τα χρεόγραφα ECP παρουσιάζονται στην ονομαστική τους αξία
2. Το ονομαστικό ποσό έκδοσης του 5-ετούς χρεογράφου EMTN λήξης Νοεμβρίου 2015 και του 10-ετούς EMTN λήξης Φεβρουαρίου 2020, είναι 1 δισ. ευρώ έκαστο. Το υπόλοιπο ποσό, που δεν παρουσιάζεται στον πίνακα, αποτελεί την επένδυση του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Πίνακας 3: Κυβερνητικοί τίτλοι που εκκρεμούν στην εγχώρια αγορά

Γραμμάτια Δημοσίου

Έκδοση	Απόδοση %	Λήξη	Κωδ. ISIN	€ εκ.
19/7/2010	1,70	18/7/2011	CY0141400818	250,0

Κυριακά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως

Έκδοση	Κουπόνι %	Λήξη	Κωδ. ISIN	€ εκ.
29/1/2001	7,00	29/1/2011	CY0046400814	63,2
1/2/2006	4,25	1/2/2011	CY0049830819	512,6
4/1/2007	4,25	4/1/2012	CY0140150810	427,2
25/2/2002	5,50	25/2/2012	CY0047970815	6,3
16/1/2010	2,00	16/1/2012	CY0141180816	116,0
29/1/2003	5,00	29/1/2013	CY0048450817	7,7
23/4/2003	4,60	23/4/2013	CY0048580811	1,9
23/10/2003	4,50	23/10/2013	CY0048880815	1,0
9/1/2009	5,00	9/1/2014	CY0140870813	150,0
15/1/2009	5,00	15/1/2014	CY0140890811	165,2
26/2/2004	4,50	26/2/2014	CY0049060813	3,8
24/6/2004	6,00	24/6/2014	CY0049240811	5,0
18/11/2004	6,00	18/11/2014	CY0049360817	34,2
9/12/2004	6,00	9/12/2014	CY0049390814	21,1
3/1/2005	6,00	3/1/2015	CY0049420819	27,6
20/1/2005	6,00	20/1/2015	CY0049450816	51,2
28/2/2005	6,00	28/2/2015	CY0049510817	68,3
20/4/2005	6,00	20/4/2015	CY0049560812	59,4
9/6/2005	5,25	9/6/2015	CY0049620814	68,3
30/9/2005	4,75	30/9/2015	CY0049710813	85,4
2/12/2005	4,75	2/12/2015	CY0049770817	25,6
2/1/2006	4,50	2/1/2016	CY0049790815	102,6
30/3/2006	4,50	30/3/2016	CY0049880814	85,4
2/6/2006	4,50	2/6/2016	CY0049930817	17,4
11/7/2006	4,50	11/7/2016	CY0049990811	102,5
9/10/2006	4,50	9/10/2016	CY0140090818	51,2
26/10/2001	6,60	26/10/2016	CY0047860818	6,9
4/1/2007	4,50	4/1/2017	CY0140160819	85,4
15/2/2007	4,50	15/2/2017	CY0140190816	85,4
2/4/2007	4,50	2/4/2017	CY0140330818	85,4
28/9/2007	4,50	28/9/2017	CY0140500816	17,8
15/4/2002	5,60	15/4/2017	CY0048900811	13,3
29/1/2003	5,10	29/1/2018	CY0048440818	13,7
23/4/2003	4,60	23/4/2018	CY0048610816	5,1

23/10/2003	4,60	23/10/2018	CY0048870816	0,8
26/2/2004	4,60	26/2/2019	CY0049070812	3,8
24/6/2004	6,10	24/6/2019	CY0049250810	7,2
20/4/2005	6,10	20/4/2020	CY0049570811	85,4
9/6/2005	5,35	9/6/2020	CY0049630813	68,3
Συνολικό χρέος σε ΚΟΧΑ				2738,9
Πιστοποιητικά Αποταμιεύσεως				49,9
Συνολικό χρέος σε κυβερνητικούς τίτλους εσωτερικού				<u>3038,8</u>

Πίνακας 4: Δάνεια εσωτερικού και εξωτερικού

Πιστωτής	Νόμισμα	Επιτόκιο %	Ονομαστικό ποσό € εκ.	Λήξη	Υπόλοιπο € εκ.
ETE	EUR	VSFR	35,0	2011	3,2
ETE	EUR	4,23	0,8	2011	0,0
ETE	USD	4,23	1,4	2011	0,0
ΣΤΕ	EUR	E+0,28	5,6	2011	5,6
ΣΤΕ	JPY	5,63	30,8	2013	27,6
ETE	EUR	3,62	6,7	2014	2,4
ETE	CHF	3,62	2,6	2014	0,7
ETE	STG	5,95	6,3	2014	2,6
ΓΚ	EUR	2	0,0	2015	0,0
ETE	EUR	0	4,0	2016	3,2
ΓΚ	EUR	2	2,1	2017	0,8
ΣΤΕ	EUR	E+0,28	12,1	2018	9,7
ETE	EUR	5,35	90,0	2019	61,3
ETE	EUR	1	1,0	2022	0,4
ETE	EUR	1	3,0	2022	1,3
ΣΤΕ	EUR	E+0,30	21,8	2023	18,9
ΣΤΕ	EUR	E+0,30	50,0	2023	43,3
ETE	EUR	1	3,7	2025	1,9
ΣΤΕ	EUR	E+0,6	47,5	2025	47,5
ETE	EUR	1	1,2	2026	0,7
ΣΤΕ	EUR	E+0,15	85,7	2026	85,7
ΣΤΕ	EUR	E+0,09	16,5	2027	16,5
ΣΤΕ	EUR	3,7	44,0	2028	44,0
ETE	EUR	4,45	50,0	2029	44,6
ΣΤΕ	EUR	E+0,48	20,3	2029	19,3
ΣΤΕ	EUR	E+0,48	12,5	2029	11,9
ETE	EUR	VSFR	65,0	2030	47,5
ΣΤΕ	EUR	E+0,55	7,3	2030	7,3
ETE	EUR	VSFR	50,0	2032	50,0
ETE	EUR	E+0,01	70,0	2032	70,0
ETE	EUR	VSFR	200,0	2033	194,0
Σύνολο δανείων εξωτερικού					822,4
KTK	EUR	3	1642,1	2032	1502,9
ΣΚΤ	EUR	E+0,1	463	2032	463
Σύνολο δανείων εσωτερικού					1965,9
Συνολικό χρέος σε δάνεια					2788,3

Πίνακας 5: Χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής χρέους γενικής κυβέρνησης (€ εκ.)

	Τίτλοι εσωτερικού		Τίτλοι εξωτερικού		Δάνεια εσωτερικού	Δάνεια εξωτερικού	Σύνολο
	ΓΔ	ΚΟΧΑ	ΕCP	EMTN			
2011	250	575,8	245	0	64,2	42,0	1177,0
2012	0	549,5	0	550	65,7	43,2	1208,5
2013	0	10,57	0	1500	90,4	44,8	1645,7
2014	0	379,3	0	500	91,9	45,7	1016,8
2015	0	385,8	0	863	93,5	46,6	1388,8
2016	0	366	0	0	95,2	51,8	512,9
2017	0	287,3	0	0	96,9	51,6	435,7
2018	0	19,61	0	0	98,7	51,9	170,1
2019	0	11	0	0	100,5	51,2	162,6
2020	0	153,7	0	796	102,4	43,2	1095,1
2021	0	0	0	0	104,3	43,3	147,5
2022	0	0	0	0	106,3	43,4	149,6
2023	0	0	0	0	108,3	42,1	151,6
2024	0	0	0	0	110,4	38,7	149,1
2025	0	0	0	0	112,6	38,8	151,3
2026	0	0	0	0	114,8	34,1	148,8
2027	0	0	0	0	117,1	28,5	145,5
2028	0	0	0	0	119,5	25,7	145,1
2029	0	0	0	0	121,9	17,7	139,5
2030	0	0	0	0	124,4	15,1	139,5
2031	0	0	0	0	127,0	8,8	135,7
2032	0	0	0	0	129,7	8,8	138,4
2033	0	0	0	0	15,0	4,1	19,0
	250	2738,6	245	4213	2310	823	10576

Σημείωση:

1. Εκκρεμούν για αποπληρωμή επίσης Πιστοποιητικά Αποταμιεύσεως ύψους 49,97 εκ. ευρώ.
2. Ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός αναγράφεται στην ονομαστική του αξία

Πίνακας 6: Εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους

	2006	2007	2008	2009	2010
Πληρωμές τόκων (€ εκ.)	470,4	479,7	484,2	430,3	397,7
Χρέος γενικής κυβέρνησης (ΧΓΚ, € εκ.)	9.330,9	9.261,5	8.345,9	9.826,3	10.618,5
Εισπράξεις φόρων (ΕΦ, € εκ.)	4568,4	5760,8	5954,3	5270,9	5415,5
Πληρωμές τόκων (% ΑΕΠ)	3,21	3,01	2,80	2,54	2,28
Πληρωμές τόκων (% ΧΓΚ)	5,04	5,18	5,80	4,38	3,75
Πληρωμές τόκων (% ΕΦ)	10,30	8,33	8,13	8,16	7,34

Σημείωση:

Οι πληρωμές τόκων δεν περιλαμβάνουν τους τόκους προς ΤΚΑ

Πίνακας 7: Δομή Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων (€ εκ.)

Καταθέσεις στην κεντρική κυβέρνηση	7.134.451,9
Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων	6.593.372,2
Λογαριασμός παροχών ανεργίας	5.302,1
Ταμείο τερματισμού απασχόλησης	338.976,0
Κεντρικό Ταμείο Αδειών	87.054,6
Ταμείο για την προστασία των δικαιωμάτων εργοδοτούμενου σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη	109.746,9
Επένδυση σε κυβερνητικό τίτλο EMTN 3.750% λήξης 1/11/2015	137.000,0
Επένδυση σε κυβερνητικό τίτλο EMTN 4.625% λήξης 3/2/2020	204.000,0
Σύνολο	7.475.451,9

Πίνακας 8: Κυβερνητικές εγγυήσεις (€ χιλ.)

	31/12/08	31/12/09	31/12/10
ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ*			
Δήμοι	192.383	183.009	201.082
Κοινοτικά Συμβούλια	8.645	8.824	9.451
ΗΜΙΚΡΑΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ			
Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού *	26.563	27.158	24.004
Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή *	<u>4.026</u>	<u>3.706</u>	<u>3.375</u>
A. Εγγυήσεις για δάνεια που περιλαμβάνονται στο δημόσιο χρέος	<u>231.617</u>	<u>222.697</u>	<u>237.912</u>
ΗΜΙΚΡΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ			
Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου			
Συμβούλια Αποχτεύσεως	140.992	476.081	588.585
Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου	365.467	335.182	479.053
Αρχή Κρατικών Εκθέσεων	514	432	345
Αρχή Λιμένων Κύπρου	38.845	41.662	42.986
Κυπριακός Οργανισμός Αναπτύξεως Γης	5.202	0	0
Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου	27.833	23.500	19.424
Οργανισμός Γεωργικής Ασφάλισης	507	0	0
Κεντρικός Φορέας Ίσης Κατανομής Βαρών	179.935	206.225	228.647
Συμβούλιο Κεντρικού Σφαγείου	14.986	15.712	17.889
Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Πατατών	6.841	2.898	0
Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου	<u>961</u>	<u>419</u>	<u>382</u>
	782.083	1.102.111	1.377.310
Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί	<u>2.688</u>	<u>1.278</u>	<u>1.596</u>
	<u>784.771</u>	<u>1.103.389</u>	<u>1.378.906</u>
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ			
Εταιρείες με συμμετοχή στο μετοχικό τους κεφάλαιο από το κράτος			
Κυπριακές Αερογραμμές	60.295	53.282	46.365
Εταιρείες			
ΕΤΚΟ, ΛΟΕΛ κλπ.	16.054	17.244	18.420
Συνεργατικές εταιρείες	13.055	13.770	13.816
Διάφοροι			
Διάφορα άτομα	<u>5.390</u>	<u>6.756</u>	<u>4.096</u>
	<u>94.794</u>	<u>91.052</u>	<u>82.697</u>
B. Λοιπες εγγυήσεις	<u>879.565</u>	<u>1.194.441</u>	<u>1.461.603</u>

* Οι νομικές αυτές οντότητες αποτελούν μέρος της γενικής κυβέρνησης και έχουν ήδη συνυπολογισθεί στο δημόσιο χρέος

Πίνακας 9: Μέση απόδοση Κρατικών Ονομαστικών Χρεογράφων Αναπτύξεως (% κατά την έκδοση)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2ετή	3,73	3,32	4,22	3,38	3,40	4,03	-	-	2,00
5ετή	5,06	4,16	4,83	5,61	4,25	4,25	-	5,00	-
10ετή	5,50	4,88	5,91	5,51	4,50	4,50	-	-	-
15ετή	5,60	4,95	5,58	3,06	-	-	-	-	-
	4,43	3,86	4,58	5,18	4,14	4,31	-		2,00

Πίνακας 10: Αριθμός εκδόσεων Κρατικών Ονομαστικών Χρεογράφων Αναπτύξεως

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2ετή	12	10	13	4	3	1	-	-	1
5ετή	11	11	12	2	1	1	-	2	-
10ετή	1	3	4	7	5	5	-	-	-
15ετή	1	3	2	2			-	-	-
	25	27	31	15	9	7	0	2	1

Πίνακας 11: Γραμμάτια Δημοσίου 52 εβδομάδων

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Απόδοση%	4,32	3,71	4,43	4,33	2,89	4,12	-	1,52	1,70
Αριθμός εκδόσεων	11	13	11	8	4	1	0	1	1

**Πίνακας 12: Λήξεις κυβερνητικών τίτλων στην εσωτερική αγορά
1.1.2010 – 31.12.2010**

Γραμμάτια Δημοσίου

Έκδοση	Απόδοση %	Λήξη	Κωδ. ISIN	€ εκ.
5/1/2010	1,24	5/7/2010	CY0141150819	300
11/12/2009	1,52	10/12/2010	CY0141140810	250
				550

Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως

Έκδοση	Επιτόκιο %	Λήξη	Κωδ. ISIN	€ εκ.
3/1/2005	5,75	3/1/2010	CY0049410810	289,0
29/1/2007	3,75	29/1/2010	-	14,5
26/2/2007	3,75	26/2/2010	-	3,0
28/2/2000	7,00	28/2/2010	CY0045140817	51,5
22/3/2007	3,75	22/3/2010	-	4,6
23/4/2007	3,75	23/4/2010	-	6,3
25/5/2007	3,75	25/5/2010	-	22,2
9/6/2005	5,00	9/6/2010	CY0049610815	68,3
25/6/2007	3,75	25/6/2010	-	14,8
27/7/2007	3,75	27/7/2010	-	16,9
28/9/2007	3,75	28/9/2010	-	17,3
				508,4

Πιστοποιητικά Αποταμιεύσεως

18,6

**Πίνακας 13: Λήξεις κυβερνητικών τίτλων στην αγορά εξωτερικού
1.1.2010 – 31.12.2010**

Ευρωπαϊκά Εμπορικά Χρεόγραφα

Έκδοση	Διάρκεια σε μήνες	Απόδοση %	Λήξη	€ εκ.
12/10/2009	3	0,741	12/1/2010	150
9/11/2009	3	0,700	9/2/2010	50
22/11/2009	3	0,820	22/2/2010	80
22/11/2009	3	0,820	22/2/2010	50
23/11/2009	3	0,705	23/2/2010	50
23/11/2009	3	0,705	23/2/2010	50
9/11/2009	6	0,992	10/5/2010	30
9/11/2009	6	0,997	10/5/2010	40
10/11/2009	6	0,997	10/5/2010	25
11/11/2009	6	0,997	11/5/2010	30
20/10/2009	6	1,040	20/5/2010	2
20/1/2010	6	0,975	20/7/2010	50
25/1/2010	6	0,968	26/7/2010	15
16/10/2009	12	1,300	15/10/2010	17
20/10/2009	12	1,220	15/10/2010	20
19/10/2009	12	1,200	18/10/2010	17
3/11/2009	12	1,222	2/11/2010	17
30/6/2010	5	1,490	30/11/2010	400
22/12/2010	0,3	1,120	31/12/2010	150
				1243

Πίνακας 14: Δάνεια που αποπληρώθηκαν 1.1.2010 – 31.12.2010

Πιστωτής	Έτος σύναψης	Νόμισμα	Ονομαστικό ποσό € εκ.	Υπόλοιπο 31/12/09 € εκ.
ΚΟΥΒ	1994	KWD	10,5	0,7
ΕΤΕ	2003	EUR	35,0	3,5
ΣΤΕ	2000	EUR	24,0	4,8
ΣΤΕ	2000	EUR	8,6	1,7
				10,7

Πίνακας 15: Ιστορική εξέλιξη πιστοληπτικής αξιολόγησης

Fitch Ratings

Προοπτική		Μακροπρόθεσμο χρέος σε ξένο νόμισμα	
Σταθερή	10/3/08	ΑΑ-	12/7/07
		Α+	06/11/03

Moody's

Προοπτική		Μακροπρόθεσμο χρέος σε ξένο νόμισμα	
Σταθερή	03/01/08	Αα3	03/01/08
		Α1	10/07/07
		Α2(watch +)	17/05/07
		Α2	29/01/98

Standard and Poor's

Προοπτική		Μακροπρόθεσμο χρέος σε ξένο νόμισμα	
Αρνητική	16/11/10	Α	16/11/10
Σταθερή	24/04/08	Α+ (watch -)	21/07/10
		Α+	24/04/08
		Α	03/12/99
		Α+	09/11/98
		ΑΑ-	14/02/94

Πίνακας 15 (συνέχεια)

Fitch Ratings

Μακροπρόθεσμο χρέος σε
εγχώριο νόμισμα

AA- 12/07/07
AA 04/02/02

Βραχυπρόθεσμο
χρέος

F1+ 12/07/07
F1 01/02/02

Moody's

Μακροπρόθεσμο χρέος σε
εγχώριο νόμισμα

Aa3 03/01/08
A1 10/07/07
A2 (watch +) 17/05/07
A2 19/07/99

Βραχυπρόθεσμο
χρέος

P-1 06/11/89

Standard and Poor's

Μακροπρόθεσμο χρέος σε
εγχώριο νόμισμα

A 16/11/10
A+ (watch-) 21/07/10
A+ 24/04/08
A 01/12/04
A+ 12/08/03
AA- 03/12/99
AA 09/11/98
AA+ 16/07/96

Βραχυπρόθεσμο
χρέος σε ξένο
νόμισμα

A-1 09/11/98
A-1+ 26/08/91

Βραχυπρόθεσμο
χρέος σε εγχώριο
νόμισμα

A-1 12/08/03
A-1+ 16/07/96

Επικοινωνία

Γραφείο Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους, Υπουργείο Οικονομικών ,
1439 Λευκωσία, Κύπρος

Τηλ.: +357 22 601182 | Φαξ: +357 22 602749

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: pdm@mof.gov.cy | Ιστοσελίδα:

www.mof.gov.cy/pdmo

Σύνδεσμοι

- ▶ www.cyprus.gov.cy (Κυβερνητική Πύλη Διαδικτύου)
- ▶ www.mof.gov.cy (Υπουργείο Οικονομικών)
- ▶ www.centralbank.gov.cy (Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου)
- ▶ www.treasury.gov.cy (Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας)
- ▶ www.mof.gov.cy/cystat (Στατιστική Υπηρεσία)
- ▶ www.cysec.gov.cy (Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς)
- ▶ www.cse.com.cy (Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου)